

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького
Факультет суспільно-гуманітарних наук та права
Кафедра соціології та філософії

Затверджено на засіданні кафедри соціології та філософії

завідувач кафедри

Л.В. Афанасьєва

протокол № 2 від 02.09.2024 р.

Робоча програма ОК МЕДІАЦІЯ ТА ПРАКТИКА ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Медіація та практика ведення переговорів <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Рік викладання	2024-2025
Семестр	3 семестр
Викладач(-і)	Семікін Михайло Володимирович, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціології та філософії
Профайл викладача	https://fsusgum.mdpu.org.ua/kafedra-sotsiologiyi-ta-filosofiyi/sklad-kafedry-sotsiologiyi-ta-filosofiyi/semikin-myhajlo-oleksandrovyeh/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+3806701476362 mvz999@ukr.net Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, Telegram
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3733

АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Медіація та практика ведення переговорів» передбачає вивчення концентрованого вираження сутності медіації та переговорного процесу; сукупності цілей і завдань, практично реалізованих в процесі ділового спілкування. Без наукового усвідомлення особливостей медіації та ділового спілкування сьогодні майбутній соціолог не зможе бути кваліфікованим спеціалістом в сфері соціального управління та організації громадянського суспільства. Даний курс зацікавить тих, хто прагне оволодіти сучасними проблемами технології проведення ділових переговорів, визначення основних моделей їх організації і

проведення. Вивчення дисципліни сприятиме накопиченню у студентів відповідних базових знань, розширення їх кругозору та впевненого використання набутих знань і практичних навичок у подальшому навчанні та в майбутній професійній діяльності

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента «Медіація та практика ведення переговорів» є набуття практичних навичок використання основних прийомів успішного спілкування, методам впливу, попередження і захисту від негативного впливу опонентів, окреслити загальні межі ділового етикету та спілкування з урахуванням національно-культурних відмінностей та статусних рівнів, формування у студентів усвідомлення особливостей медіації та ділового спілкування, технології проведення ділових переговорів та визначення основних моделей їх організації.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Медіація та практика ведення переговорів» є:

- ознайомити студентів з сучасними провідними теоріями переговорів та ділового спілкування;
- дати уявлення про основні види, форми та механізми переговорного процесу та основні етапи їх підготовки, проведення та завершення;
- ознайомити з методами та техніками ведення конструктивних переговорів та вирішення конфліктів у роботі з етнічними громадами, що виникають у процесі переговорів;
- навчити основним прийомам успішного спілкування, методам попередження і захисту від негативного впливу опонентів,
- окреслити загальні межі ділового етикету та спілкування з урахуванням національно-культурних відмінностей та статусних рівнів.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні:

знати: предмет освітнього компонента, його структуру, понятійний апарат; основні види, форми та механізми переговорного процесу та основні етапи й фази їх підготовки, проведення та завершення; методи і техніку ведення конструктивних переговорів та вирішення суперечливих питань, що виникають у процесі переговорів.

вміти: проводити конструктивні переговори та вирішувати суперечливі питання, що виникають у процесі переговорів; використовувати ефективні міжособистісні комунікації під час ділових переговорів; застосовувати прийоми і навички переконливої розмовної дії; моделювати ситуації ділових переговорів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМИ

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та доброчесності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Комунікація
Узгоджена робота
Вирішення проблем
Тайм-менеджмент
Ухвалення рішень
Організаційний
Врегулювання конфліктів

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Якісна освіта
Навчання впродовж усього життя для всіх
Гендерної рівності
Скорочення нерівності

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин денна форма	16	28	46	90/3 кр.

Підсумковий контроль –залік

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в різних галузях психологічної практики, дотримується студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному

форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Тема 1. Конфлікт як соціальне явище.	2	2	4	8	2, 7, 8
Тема 2. Медіація: принципи, види, технології	2	2	4	8	1, 5, 9
Тема 3. Порядок здійснення медіаційної процедури.	2	2	4	8	1, 4, 6
Тема 4. Особливості посередництва у роботі з етнічними громадами	2	2	4	8	1, 5, 6
Тема 5. Методологія управління справами у роботі з етнічними громадами через посередництво		2	4	6	1, 5, 6
Тема 6. Ділові переговори та їх етапи.	2	2	5	9	3, 7, 8
Тема 7. Переговори як форма спілкування.	2	4	5	11	3, 7, 8
Тема 8. Типи переговорів та стилі їх ведення.		4	4	8	2, 3, 8
Тема 9. Динаміка переговорного процесу	2	2	4	8	3, 7, 8
Тема 10. Особливості ведення ділових переговорів.	2	4	4	10	3, 8, 10
Тема 11. Технологія завершення переговорів		2	4	6	2, 3, 11
Усього	16	28	46	90	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Частина 1. Медіація та врегулювання конфліктів

Тема 1. Конфлікт як соціальне явище.

Конфлікт, його прогнозування та попередження. Форми та рівні прояву конфлікту. Функції соціального конфлікту. Психологічні умови й прийоми попередження конфліктів. Конфліктогени спілкування, їх види та особливості. Культура спілкування та поведінки як психологічний чинник психопрофілактики конфліктів.

Тема 2. Медіація: принципи, види, технології

Медіація як сучасна психотехнологія вирішення конфліктів. Принципи і тактики посередництва. Функції медіатора і стадії медіації. Технології і техніки медіації на різних етапах вирішення конфліктів та їх ефективність. Моделі діяльності третьої сторони у врегулюванні

конфліктів.

Тема 3. Порядок здійснення медіаційної процедури.

Правовий статус сторін медіації. Принципи медіації. Етапи та стадії медіації. Обставини, які виключають медіацію.

Тема 4. Особливості посередництва у роботі з етнічними громадами.

Соціальне посередництво. Технологічні підходи посередницької діяльності. Посередництво - як один із видів представництва. Ефективне міжкультурне посередництво. Роль посередника при здійсненні роботи з національними меншинами.

Тема 5. Методологія управління справами у роботі з етнічними громадами через посередництво.

Особливості роботи посередників, налагодження співпраці з ними. Поняття посередництво в різних сферах діяльності. Соціальне посередництво як технологія у роботі з національними громадами. Технології і техніки медіації на різних етапах вирішення конфліктів та їх ефективність.

Частина 2. Організація ведення переговорів.

Тема 6. Ділові переговори та їх етапи.

Визначення переговорів. Соціальна природа феномена переговорів. Інститут переговорів. Структура сучасного інституту переговорів. Соціальність переговорів. Соціальні умови виникнення переговорів. Характерні риси переговорного процесу. Відмінності переговорів від інших видів соціальної взаємодії.

Традиційні підходи до ведення переговорів. Переговори як вид діалогу з діловими партнерами. Переговори як інструмент врегулювання конфліктів. Види переговорів. Мета переговорів. Інформаційна функція переговорів. Комунікативна функція переговорів. Основні етапи переговорного процесу. Моделі переговорного процесу. Нові форми ведення переговорів.

Тема 7. Переговори як форма спілкування.

Культура мовлення і ефективність спілкування. Концепти культури мовлення: “успішність спілкування”, “ефективність спілкування”, “оптимальний результат спілкування”, “прагматичний ефект комунікативної взаємодії Встановлення клімату довіри. Встановлення контакту з партнерами. Пошуки компромісу в переговорному процесі. Значення вербальної і невербальної інформації. Маніпуляції і прийоми: способи протидії. Мовні формули суперечки. Мовна культура як візитна картка. Правила переговорів про вихід з складних ситуацій.

Теорія діалогу і практика переговорів. Моделі слухання опонента. Позиція слухаючого. Позиція говорячого. Збереження конструктивної атмосфери. Робота із запереченнями партнера. Особливості конструктивного діалогу. Мистецтво полеміки. Мистецтво бесіди. Дискусія. Суперечка. Мовні формули суперечки.

Тема 8. Типи переговорів та стилі їх ведення.

Технологія вибору стратегій і тактик в переговорному процесі. Переговори як комплекс умінь, які відповідають часу. План-карта прогнозу переговорів. Вибір моделі ведення переговорів: торг або співпраця. Стилi переговорів. Роль керівника команди на переговорах. Вибір стратегії і тактики. Основні методи ведення переговорів. “Зворотний метод” на переговорах. Визначення “зони рішення” . Уточнення “стартових позицій”. Тактика емоційного і раціонального тиску. Альтернативні пропозиції. Визначення шляхів до згоди. 12 ступенів зближення позицій договірних сторін.

Методика ведення переговорів: бізнес-аргументування. Стратегія “м'якої і “жорсткої” позиції” на переговорах. Тактика “попередньої умови”. Позиційний торг або співпраця. Партнерський підхід до переговорів. Теорії “розумного егоїзму”. Як досягти розумної угоди. Визначення меж власних поступок. Метод “плюса і мінуса”. Техніка аргументування на переговорах. Доводи. Змістовний аспект. Оцінка ділового аргументування. Резюме.

Тема 9. Динаміка переговорного процесу.

Організація ділових переговорів. Визначення переговорної концепції. Складання досьє. Визначення часу. Просторова організація. Місце переговорів. Розсадження учасників.

Управління механізмами формування новин, що підвищують імідж. Специфіка переговорів з представниками різних ділових структур.

Підготовка переговорів. Система дій на стадії підготовки ділових переговорів. Створення “образу партнера”. Поняття “образ партнера”. Встановлення контакту з партнерами. Виявлення інтересів іншої сторони. Вибір моделі переговорів. Початкова стадія ведення переговорів. Підготовка теми і предмету переговорів. Вибір моделі ведення переговорів. Визначення зони компромісу. Взаємне уточнення позицій.

Тема 10. Особливості ведення ділових переговорів.

Парламентер як професія. Основні якості парламентаря. Прийоми ефективних ділових комунікацій. Основні принципи ділової комунікації. Основні правила переговорів. Правила переговорів про час і точність. Управління кліматом спілкування. Механізми комунікативної дії в умовах конфлікту. Постановка питань. Робота із запереченнями партнера. Значення вербальної і невербальної інформації в процесі міжособистісних комунікацій. Переговори в зоні високої вірогідності обману. Блеф і обман. Типові помилки в міжособистісному спілкуванні на переговорах.

Тема 11. Технологія завершення переговорів

Тактика завершення переговорного процесу. Методи завершення переговорів. Заключні документи переговорів. Підготовка документів. Критерії оцінки результатів переговорів. Ухвалення об'єктивної норми їх оцінки. Суб'єктивність в оцінках результатів. “Форс-мажор” і відповідальність сторін. Підведення підсумків.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Виконання практико-орієнтованого завдання.
2	Виконання творчого завдання.
3	Виконання практико-орієнтованого завдання.
4.	Виконання творчого завдання.

Творчі завдання:

Частина 1 : Медіація та врегулювання конфліктів

1. Підготувати тези на тему «Основні етапи конфлікту». Опишіть, як відбувається процес розгортання конфлікту.
2. Підготувати тези на тему «Культура спілкування та поведінки як психологічний чинник психопрофілактики конфліктів».
3. Підготувати есе на тему «Дезорганізуючі тактики медіаційного процесу». Опишіть дезорганізуючі тактики сторін конфлікту при реалізації медіаційного процесу.
4. Підготувати есе на тему «Особливості переговорного процесу в надзвичайних умовах». Розгляньте, які стратегічні завдання є надзвичайно важливими на етапі ведення таких переговорів.
5. Підготувати тези на тему «Врегулювання конфліктів у роботі з етнічними громадами». Опишіть, яких прийомів необхідно дотримуватися для врегулювання непорозуміння у роботі з етнічними громадами.
6. Підготувати есе на тему «Моделі діяльності третьої сторони у врегулюванні конфліктів».
7. У вигляді есе дайте відповідь на запитання «Як вижити під тиском постійної дискримінації?».

8. Опишіть особливості соціальної роботи з ромськими жінками, дівчатами та дітьми. Вказати тотожність та відмінність соціальної роботи з ними та українськими сім'ями.
9. Аналіз вирішення проблеми через діалог і посередництво. Влада планує запровадити реформу місцевого самоврядування, що викликає невдоволення в етнічної меншини через побоювання щодо втрати представництва. Як можна вирішити проблему через діалог і посередництво?

Частина 2: Організація ведення переговорів

1. Підготувати есе на тему «Дистрибутивні переговори та їх особливість». Розгляньте, які можливості дозволять досягти компромісу під час таких жорстких типів переговорів.
2. Підготувати тези на тему «Основні прийоми для досягнення взаєморозуміння між сторонами переговорного процесу». Проаналізуйте відповідні прийоми, які можна запропонувати для досягнення взаєморозуміння.
3. Підготувати доповідь на тему «Особливості переговорного процесу в екстремальних умовах». Дослідіть роль важливих стратегічних завдань, необхідних у надзвичайних конфліктних та небезпечних умовах ведення таких переговорів.
4. Підготувати есе на тему «Моральні принципи ведення переговорів». Проаналізуйте вимоги та принципи, яких необхідно дотримуватися сторонам переговорного процесу, та порівняйте їх з моральними аспектами конфліктів.
7. Аналіз принципових переговорів. Охарактеризувати основні правила–рекомендації принципових переговорів.
8. Опишіть, які чинники зумовлюють створення проблем під час переговорів та визначте шляхи їх вирішення.

Практико-орієнтовані завдання:

Частина 1 : Медіація та врегулювання конфліктів

1. Аналіз ролі медіатора у вирішенні конфліктної ситуації у роботі з етнічними громадами. Оберіть конкретну конфліктну ситуацію та визначте й охарактеризуйте завдання медіатора у вирішенні проблеми.
2. Дослідження становлення медіації як процесу урегулювання конфліктів в Україні.
3. Аналіз основних етапів медіації. В одній компанії виник конфлікт між керівництвом та працівниками щодо нових умов роботи. Які етапи медіації потрібно провести для пошуку рішення?
4. Дослідження застосування медіації для врегулювання конфлікту. Дві політичні партії не можуть дійти згоди щодо певного законопроекту. Як можна застосувати медіацію для врегулювання цієї ситуації?
5. Аналіз запобігання ескалації конфлікту. В університеті розгорівся конфлікт між двома студентськими групами через різні політичні погляди. Як можна запобігти його ескалації?
6. Аналіз методів врегулювання конфлікту. На підприємстві виник конфлікт між керівництвом і працівниками через низьку заробітну плату. Які методи врегулювання цього конфлікту можна застосувати?
7. Дослідження ролі медіації у забезпеченні конструктивного діалогу В університеті виник конфлікт між адміністрацією та студентською радою щодо змін у навчальному процесі. Як організувати медіацію та забезпечити конструктивний діалог?
8. Аналіз діяльності медіатора на кожному етапі вирішення проблеми.. Дві компанії не можуть домовитися про розподіл прибутку в спільному проєкті. Як має діяти медіатор на кожному етапі процедури?
9. Уявіть собі, що Ви уже отримали диплом за спеціальністю «соціальний посередник» та є кваліфікованим спеціалістом, працюєте за фахом. Які Ви будете надавати рекомендації спеціалістам, які вперше влаштувалися на роботу. Опишіть ці рекомендації, свою відповідь обґрунтуйте.
10. Складіть соціально-психологічний портрет соціального посередника, який працює з

ромськими меншинами. Які його особливості.

Частина 2: Організація ведення переговорів

1. Аналіз переговорів міждержавного рівня. Запропонуйте перелік предметів для медіації в політичних переговорах міждержавного рівня.
2. Аналіз особливостей конструктивного переговору. Визначте та охарактеризуйте прийоми, які найкраще підходять для встановлення контакту з партнерами конструктивного переговору.
3. Аналіз механізмів комунікативної дії в умовах конфлікту. Оберіть актуальну подію і проаналізуйте, як ефективність спілкування ділових партнерів сприяла вирішенню конфлікту.
4. Порівняльний аналіз комунікаційних стратегій. Виберіть дві компанії і порівняйте їхні підходи до комунікації зі своїми аудиторіями в попередженні конфліктів.
5. Дослідження основних проблем у перебігу переговорів. Опишіть, які чинники зумовлюють створення проблем під час переговорів та визначте шляхи їх вирішення.
6. Аналіз стилів ведення переговорів в політичному конфлікті. Оберіть політичну кампанію і проаналізуйте стилі, які вона приміняла для вирішення політичного конфлікту.
7. Розбір конфліктної ситуації: Опишіть конфліктну ситуацію, з якою зіткнулася відома компанія, та проаналізуйте дії, які були вжиті для подолання проблеми.
8. Дослідження національних особливостей і традицій ділового етикету для досягнення розумного балансу інтересів учасників переговорів. Опишіть національні особливості стилів і методів ведення ділових зустрічей у нашій країні.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Форми та рівні прояву конфлікту
2. Психологічні умови й прийоми попередження конфліктів
3. Конфліктогени спілкування, їх види та особливості.
4. Культура спілкування та поведінки як психологічний чинник психопрофілактики конфліктів у роботі з етнічними громадами.
5. Форми завершення конфліктів
6. Медіація як сучасна психотехнологія вирішення конфліктів
7. Психотехнологія переговорного процесу вирішення конфліктів.
8. Функції медіатора і стадії медіації
9. Технології і техніки медіації на різних етапах вирішення конфліктів у роботі з етнічними громадами.
10. Моделі діяльності третьої сторони у врегулюванні конфліктів.
11. Загальна характеристика переговорів як способу вирішення конфліктів.
12. Організація і ведення переговорів.
13. Види переговорів.
14. Стилi переговорів.
15. Стратегія, тактика і методика ведення переговорів.
16. Основні етапи переговорного процесу.
17. Підготовка теми і предмету переговорів.
18. Вибір моделі ведення переговорів.
19. Методика ведення переговорів
20. Основні методи ведення переговорів.
21. Мистецтво ведення переговорів.
22. Основні принципи ділової комунікації.
23. Механізми комунікативної дії в умовах конфлікту.
24. Типові помилки в міжособистісному спілкуванні на переговорах.
25. Етикет та особливості ділового спілкування.
26. Моральні принципи ведення переговорів.
27. Національні особливості і традиції ділового етикету.

28. Технологія завершення переговорів.
29. Заклучні документи переговорів.
30. Критерії оцінки результатів переговорів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	проблемний виклад, пояснення, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль. Підсумковий контроль: залік.
РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.	пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів	Поточний контроль: оцінювання розробленої програми, практичний контроль. Підсумковий контроль: залік.
РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	спостереження і аналіз випадків, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних завдань, метод вправ	Поточний контроль: практичний контроль (добірка практичних вправ, проведення практичних вправ на занятті, виконання), виконання творчих завдань. Підсумковий контроль: залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за

видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, раліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Частина 1 : Медіація та врегулювання конфліктів	Частина 2: Організація ведення переговорів
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Дослідження національних особливостей і традицій ділового етикету для досягнення розумного балансу інтересів учасників переговорів. Опишіть національні особливості стилів і методів ведення ділових зустрічей у нашій країні.	10	
	Підготувати есе на тему «Моральні принципи ведення переговорів». Проаналізуйте вимоги та принципи, яких необхідно дотримуватися сторонам переговорного процесу, та порівняйте їх з моральними аспектами конфліктів.	5	
	Підготувати доповідь на тему «Врегулювання конфліктів у роботі з етнічними громадами». Проаналізувати тактичні прийоми для запобігання конфліктів.		5
	Дослідження ролі медіації у забезпеченні конструктивного діалогу В університеті виник конфлікт між адміністрацією та студентською радою щодо змін у навчальному процесі. Як організувати медіацію та забезпечити конструктивний діалог?		10
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Аналіз етапів конкретної конфліктної ситуації, учасником чи спостерігачем якої ви були.	10	
	Підготувати план-схему ділового переговорів із замовником соціологічного дослідження	5	
	Складіть соціально-психологічний портрет соціального	10	

	посередника, який працює з ромськими меншинами. Які його особливості.	
	Опишіть особливості соціальної роботи з ромськими жінками, дівчатами та дітьми. Вказати тотожність та відмінність соціальної роботи з ними та українськими сім'ями.	5
	Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)	
	Загальний бал (максимальний бал – 100)	

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Підготовка і захист завдання	Максимально 5 балів: –5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, –4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, –3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, –1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Творчі завдання/Практико-орієнтовані завдання	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і

	нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
--	---

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є залік, на його складання надається 40 балів. Залік включає 2 теоретичні питання (максимально оцінюється в 20 балів), практичне завдання (максимально оцінюється в 20 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями	відмінно	9-10	36-40

застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Добре	8	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	о задовільн	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	о задовільн	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано

82-89	B	Добре	
74-81	C	Добре	
64-73	D	Задовільно	
60-63	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Бесмер Х. Медіація. Посередництво в конфліктах. К.: Vorđa, 2014. 173 с.
2. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів. К.: Знання, 2014. 407 с.
3. Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2022. 223 с.
4. Йосипенко С. Врегулювання спорів у воєнний час: медіація як ефективний спосіб. InterFax Ukraine. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/843899.html>
5. Кохан Г. Чи потрібна медіація Україні? Юридичний Радник. 2014. № 2(74). URL: <http://yurradnik.com.ua/stati>
6. Крестовська Н., Л. Романадзе. Медіація у професійній діяльності юриста. Одеса, 2019. 450 с. URL: <http://namu.com.ua/ua/downloads/-pidrychnik-dlya-uristov/>
7. Нижник Н.Р., Пашко Л.А., Холуйко В.М., Кіндзерський С.А. Ділове спілкування у сфері державного управління. Хмельницький, 2015. 194 с.
8. Особливості ведення ділових переговорів. URL: http://posibnyky.vntu.edu.ua/et_st/p5-2.html
9. Про медіацію: Проект Закону від 19 травня 2020 року № 3504. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877.
10. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри; за ред. Л.Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.

Додаткова

11. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. Розділ 8. С. 220–244.

12. Безлюбоченко О. С. Управління міськими територіями: конспект лекцій. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 117 с.
13. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 256 с.
14. Модернізація українського суспільства: концептуалізація і соціальні практики / відп. ред. Г. Чепурко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 240 с.
15. Пилипенко, В.; Привалов, Ю. (2018). Соціокультурна детермінація модернізаційних процесів. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Київ: Інститут соціології НАН України. 2018.
16. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір. За ред. М.О. шульги. Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.
17. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: Колективна монографія / С. Дембійський, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 343 с.
18. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера. Навчальний посібник. К.: Знання, 2015. 442 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

1. Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>
2. Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>
3. GfK Ukraine [www. <https://www.gfk.com/uk-ua>](http://www.gfk.com/uk-ua)
4. Соціологическая группа «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>
5. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>
7. Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>
8. isprp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
9. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук
10. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpp.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.
11. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури
12. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури
13. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
14. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
15. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)
16. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Афанасьєва Л. Глебова Н. Глинська Л. та ін. Соціокультурне середовище як референт модернізації сучасного українського міста. Колективна монографія. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 347 с.
2. Глинська Л. Міжкультурна взаємодія як важливий фактор буття місцевого співтовариства. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. Випуск 82, 2019.
3. Афанасьєва Л. Глебова Н. Глинська Л. та ін. Соціологічні маркери інтеркультурного картування Мелітополя. Мелітополь, 2020. 62 с.

4. Афанасьєва Л. Глебова Н. Глинська Л. та ін. Дорожня карта підвищення індексу благополуччя молоді міста Мелітополя, 2021. 75 с.
5. Афанасьєва Л. Глебова Н. Глинська Л. та ін. Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри. Результати контент-аналізу, фокус-групових дискусій та глибинних інтерв'ю. Мелітополь-Запоріжжя, 2022. 118 с.
6. Глинська Л., Афанасьєва Л. Глебова Н. Регіональний досвід дієвих механізмів вирішення труднощів і проблем національних меншин в умовах війни: проєктний досвід. Українознавчий альманах. Київ, 2022, № 30.
7. Глинська Л., Афанасьєва Л. Глебова Н. Етнічна єдність багатокультурної мелітопольської громади як маркер національного спротиву війні. Українознавчий альманах. Київ: «Міленіум», 2023. Випуск 33.